

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

СТ А Н О В И Щ Е

по процедура за провеждане на конкурс за доцент

Научна област **2. Хуманитарни науки**

Професионално направление **2.2. История и археология** (Археология – Архитектурна археология)

обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“

публикуван в ДВ бр. 103 / 10.12.2021 г.

Становището е изготвено от:

проф. д-р Петър Неделчев Делев, ИФ СУ (пенсионер)

член на научното жури съгласно заповед на Ректора № РД-38-104 / 09. 02. 2022 г.

В настоящият конкурс участва един единствен кандидат – гл. ас. д-р Даниела Стефанова Стоянова. Тя е завършила през 1997 г. магистърска степен по археология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с отличен успех, от 1998 до 2001 г. е била редовен докторант в Катедрата по археология в Историческия факултет на Софийския университет и през 2002 г. е защитила докторска дисертация на тема „Монументална архитектура в Тракия V – III в. пр. Хр. Строителни материали, техника, конструкции, ордери“, а през 2006 г. след конкурс е назначена за главен асистент в същата катедра, където работи и досега. Цялата ѝ научна кариера, от дипломната магистърска теза от 1998 г., посветена на гробниците с полуцилиндричен свод в Тракия, и до ден днешен, е свързана с архитектурната археология, област, в която тя се наложи в годините като доказан и неоспорим авторитет.

Гл. ас. д-р Даниела Стоянова отговаря напълно на изискванията към кандидатите за заемане на академична длъжност „доцент“ съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗРАСРБ, включително на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и по чл. 1а, ал. 1 на Правилника за прилагането му и приложението към него (Област 2. Хуманитарни науки. Таблица 1). Тя се явява в конкурса с хабилитационен труд – монографията „*Строителна керамика и архитектурна теракота от Апология Понтика (VI в. пр. Хр. – III в. пр. Хр.)*“, издадена от Университетското издателство „Св. Климент Охридски“ през 2022 г., както и с още 20 други публикации, статии и студии публикувани след 2005 г., около половината от които (11 от 20 по приблизителни пресмятания на обема им в стандартни страници) покриват изискванията за „студия“

съгласно § 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ.

Хабилитационният труд на Даниела Стоянова представлява първо по рода си изследване в такива мащаби на две свързани категории археологически паметници от йонийската колония Аполония Понтика, днешния Созопол – строителната керамика, която в случая се ограничава основно до различните категории покривни керемиди, и строителните теракоти – елементи от керамичната украса, допълваща античните керемидени покриви, особено при представителни обществени сгради. Натрупаните в продължение на повече от век, от първите разкопки на френския консул Александър Дегран на остров „Св. Кирик“ до днес, паметници от тези категории от Аполония са достигнали критичната маса, която е позволила те да бъдат разработени и представени в монографичен труд. Изследването е добре конципирано и осъществено с присъщата и на другите публикации на кандидата за доцент професионална вещина. Книгата представлява сериозен научен труд със съществени приноси, напълно отговарящ на изискванията за първа хабилитация.

От останалите представени в конкурса заглавия (20 статии и студии) повече от половината (№№ 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 14, 15, 17, 26) разглеждат проблеми на гробничната архитектура в древна Тракия. Част от тях са посветени на конкретни паметници, други – на по-обща проблеми на архитектурата на тракийските гробници, като различните типове използвани покривни конструкции (сводести и куполни) или каменните врати; заслужава специално отбелязване обобщителната статия “Tomb Architecture” в издадения през 2015 г. “Companion to Ancient Thrace”. Тези публикации имат издържан научен характер и в своята съвокупност представляват сериозен научен принос в изучаването на тази важна област на тракийската археология, свързана с най-добре запазените паметници на тракийската архитектура.

Други седем заглавия са свързани тематично със сюжета на хабилитационния труд и разглеждат различни проблеми на използването на строителна керамика във вътрешността на древна Тракия и в крайбрежните гръцки колонии (№№ 5, 7, 12, 13, 18, 19, 20); още една статия (№ 11) е преходна между двете категории, посветена на могила на полуостров Колокита край Созопол съдържаща и останки на каменна гробница, и интересни находки на строителна керамика. И тази група публикации е стойностна и съдържа съществени научни приноси.

Още една значима публикация (№ 16, в съавторство с разкопвача Иван Христов) е посветена на архитектурата на резиденциалния комплекс в местността Кози грамади над Старосел.

Трябва да се отбележи, че представените в конкурса публикации не изчерпват научната дейност на кандидата за доцент в годините след защитата на докторската ѝ дисертация: в пълния списък на публикациите на Даниела Стоянова фигурират близо пет пъти повече заглавия, сред които невключените в конкурса също представляват значимо научно дело с много

приноси. Бих отбелязал специално участието ѝ като съавтор в няколко обобщителни научни публикации за важни археологически обекти като тракийския град при Свещари, царската гробница в Гинина могила, храмът на Понтийската майка в Дионисополис.

Като цяло научната продукция на д-р Стоянова оставя много добро впечатление и по мое мнение е повече от достатъчна, за да ѝ осигури заслужено хабилитацията като доцент. Към нея следва да се добави и дългогодишната ѝ успешна преподавателска дейност в Катедрата по археология на Софийския университет, от която имам много добри впечатления.

Като обобщение на казаното мога да заявя, че убедено ще гласувам за избора за гл. ас. д-р Даниела Стоянова за доцент.

София, 7 април 2022 г.

Автор на становището:

(проф. Петър Делев)